سپورتتىڭ قىزىعىنا شومدى، بارلىق ادام سالاماتتى تۇلعا سومدادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

"شاعىن اۋماقتىڭ ماڭىندا باراتىن مالتاۋ ورىنـدارى وتە كوپ، حۇڭشان مالتاۋ سارايىنىڭ سالـىسترمالى تۇرده ايتقاندا شارت ـ جاعدايى جاقسى، باعاسى لايىقتى".

چىڭ جىپىڭنىڭ ءۇيىنىڭ ماڭىندا دەنە شىنقتىراتىن، ماشقتاناتىن ورىندار وتە كوپ. "شاعىن اۋماقتىڭ باتىس جاعىندا بالاباقشاسى بار، شعىس جاعىندا نانحۇ الاڭى بار، اۆتوكولىكپەن اسپالى كوپىرگە شعىپ 10 نەشە مىڭۇت جۇرگەندە كورمە ورتالىعى مەن اۆتونومىالى رايوندىق ولىمپيادا سپورت ورتالىعىنا بارۋعا بولادى، شاعىن اۋماقتىڭ ماڭىندا تاعى كوپتەگەن دەنە شىنقتىرۋ سارايلارى دا بار، شىنعام دەگەن ادامعا وتە قولايلى"، ـ دەدى چىڭ جىپىڭ.

جالپى حالقتىق دەنە شىنقتىرۋ قۇرىلعىلارى ۇزدىكسىز كەمەلدەنىپ، دەنە شىنقتىرۋ الاڭ ـ ورىنداري بارلىق جەردەن كەزدەسەدى، قالادان اۋىل ـ قىستاققا دەيىن، ءاربىر ادام وزىنە لايىقتى دەنە شىنقتىرۋ ساحناسىن تاۋىپ، ءوزىنىڭ دەنە ساپاسىن ۇزدىكسىز كۇشەيتە الادى. اۆتونومىالى رايوندىق دەنە تاربيە مەكەمەسى بۇقارالىق سپورت باسقارماسىنىڭ ورىنباسار باستىعى تيان شينمەي تانىستىرپ بىلاي دەدى: قازىرگە دەيىن رايونىمىزدا 67 مىڭ 700 دەنە تاربيە الاڭ ـ ورنى سالىنىپ بولدى. مۇنىڭ ىشىندە بولمە ءىشى دەنە تاربيە سارايى 9500، دالاداعى دەنە تاربيە الاڭ ـ ورنداري 58 مىڭ 200، جان باسىنا تۇرا كەلەتىن الاڭ ـ ورىن اۋدانى 2.03 شارشى مەترگە جەتتى. رايونىمىزدا دەنە شىنقتىرۋ قۇرىلعىلارى سەپتەلگەن 119 دەنە تاربيە باقشاسى، 99 الەۋمەتتىك اۋماق دەنە شىنقتىرۋ ورتالىعى، 66 الەۋمەتتىك اۋماق كوپ يقۇاتتى دەنە تاربيە سارايى سالىندى.

مەملەكەتتىك كەڭەس جۇرىدا «جالپى حالىق دەنە شىنقتىرۋ جوسپارىن (2021 ـــ 2025 جىل)» باسپا تاراتىپ، 2025 ـ جىلعا جەتكەندە، اۋدان (قالا، رايون)، اۋىل، قالاشىق (ءمالى)، اكىمشىلىك قىستاقتارىندا (الەۋمەتتىك اۋماق) 3 دارەجەلى الەۋمەتتىك دەنە شىنقتىرۋ قۇرىلعىلارىمەن جانە الەۋمەتتىك اۋماق 15 مينۇتتىق دەنە شىنقتىرۋ شەڭبەرىمەن جابىپاي قامتۋدى جۇزەگە اسىرۋ كەرەك دەپ ايقىن ورتاعا قويدى.

"قازىر رايونىمىز '15 مينۇتتىق دەنە شىنقتىرۋ شەڭبەرى' قۇرىلىسىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ سالاماتتىق تابىس سەزىمىن ۇزدىكسىز قاناعاتتاندىرۋدا"، ـ دەدى تيان شينمەي.

قوعامدىق دەنە تاربيە جەتەكشىلەرى تيانشانىنىڭ الابىندا تەبىندى قىزمەت ىستەدى

"مەن قازىر قوعامدىق دەنە تاربيە جەتەكشىسىمىن، قىستاققا قايتىپ بارعاننان كەيىن مىندەت جاۋاپكەرشىلىگىمدى ارقالاپ، ءوزىم ۇيرەنگەن عىلمي دەنە شىنقتىرۋ بىلىمدەرىن جانە سالاماتتى تۇرمىس ءتاسىلىن اۋىلداستارىمەن ءبولىسىپ، كوپشىلىكتى دەنە شىنقتىرۋعا باستايمىن"، ـ دەدى 8 ـ ايدىڭ 7 ـ كۇنى گۇما اۋدانى موكويلا اۋىلى كونەبازار قىستاعىنىڭ تۇرعىنى مامەتابۇلا ابدۇقادىر تىلشىگە. بيىل 6 ـ ايدا مامەتابۇلا سياقتى حوتان ايماعىندا جيىنى 360 كۇرسانت ايماقتاعى العاشقى توپتاعى 3 ـ دارەجەلى قوعامدىق دەنە تاربيە جەتەكشىسى بولدى.

جاقسىداعى جىلداردان بەرى رايونىمىزداعى قوعامدىق دەنە تاربيە جەتەكشىلەرى قوسىنى تەز زورايدى. قازىرگە دەيىن ءار دارەجەلى، ءار ءتۇرلى قوعامدىق دەنە تاربيە جەتەكشىلەرى 53 مىڭ 100گە جەتىپ، ورتا ەسەپپەن ءار 1000 ادامعا 2.16 قوعامدىق دەنە تاربيە جەتەكشىسى تۇرا كەلدى. ولار جىل بويى اۋىل ـ قىستاقتاردا، الەۋمەتتىك اۋماقتاردا تەبىندى قىزمەت ىستەپ، ءار ۇلت بۇقاراسىنا عىلمي دەنە شىنقتىرۋ جەتەكشىلىگىن ازىرلەپ، جالپى حالىق دەنە شىنقتىرۋ ارەكەتىن جالپىلاستىرىپ، قالىڭ بۇقارانىڭ بارىنشا قارسى الۋىنا بولەندى. ولاردىڭ جەتەكتەۋىندە، جالپى حالىق دەنە شىنقتىرۋ قيمىلى قاۋىرت ورىستەتىلىپ، مالتاۋ، جۇگىرۋ، تايجي، يوگا... "كالورىيا ورتەۋ" كوپتەگەن ادامداردىڭ تۇرمىس تاسىلىندەگى جاڭا سالتقا اينالدى.

الەۋمەتتىك يگىلىك سيپاتتى دەنە تاربيە جەتەكشىلەرىنەن سىرت، رايونىمىزداعى ماماندىق تولىمدىلىققا يە كاسىپتىك قوعامدىق دەنە تاربيە جەتەكشىلەرىنىڭ سانى دا زور مولشەردە مولايدى. "2012 ـ جىلدان باستاپ قازىرگە دەيىن، رايونىمىز ءتۇرلى كاسىپتىك قوعامدىق دەنە تاربيە جەتەكشىلەرىنەن ىلگەرىندى ـ كەيىندى 12 مىڭنان استام ادامدى باۋلىدى، 5000نان استام ادام مەملەكەت مويىندايتىن تولىمدىلىق الدى"، ـ دەدى شينجياڭ دەنە تاربيە ىنتالاندىراتىن، بەلسەندىلىكپەن العا باستىراتىن تۇرمىس كۇيى دە قامتىلعان.

اۆتونومىالى رايوندىق دەنە تاربيە مەكەمەسى ساناعىنىڭ ساندى مالىمەتىنە قاراعاندا، 2020 ـ جىلدىڭ ايعىنا دەيىن، رايونىمىزدا ءار ايتادا دەنە شىنقتىرۋعا قاتىناساتىن ادام %37تەن اسقان، ۇنەمى دەنە شىنقتىرۋعا قاتىناساتىن ادام 8 ميلليوننان اسقان.

دەنە تاربيەمەن شۇعىلدانىاتىن جان سانىنىڭ ارتۋى قوعامدىق دەنە تاربيە ۇيىمدارى سانىنىڭ ارتۋىن دا جەبەدى. قازىرگە دەيىن رايونىمىزداعى قوعامدىق دەنە تاربيە ۇيىمدارى 680گە جەتتى.

اقسۋ ايماقتىق ۇستەل دوپ قوعامى 2013 ـ جىلى 7 ـ ايدا قۇرىلعاننان باستاپ قازىرگە دەيىن، مۇشەسى 30 نەشە ادامنان 200 نەشە ادامعا كوبەيدى، مۇشەلەردىڭ جاسى ەڭ ۇلكەنى 85تە، ەڭ كىشىسى نەبارى 7دە. قوعامدا 6 مامان باپكەر، 110 نەشە قوعامدىق دەنە تاربيە جەتەكشىسى بار.

"توكيو ولىمپيادا سپورت جارىسىندا، جۇڭگو ساڭلاقتارىنىڭ تاماشا جارىس ناتيجەسى ولىمپيادا رۇحىن ءتۇسىندىردى. مۇشەلەرىمىز ولىمپياداعا كوڭىل ءبولۋ، ولىمپيادانى قولداۋ، قىسقى ولىمپيادانى قۇانا قارسى الۋ ىنتاسىن جالپى حالقتىق دەنە شىنقتىرۋعا ات سالىسۋدىڭ سانالى ارەكەتىنە اينالدىرىپ، توپتاسپاۋ، جىنالماۋ نەگىزىندە، يىنتەرنەت جەلىسىندە دەنە شىنقتىرۋعا جانە ۇيدە دەنە شىنقتىرۋعا بەلسەندىلىكپەن قاتىناستى!"، ـ دەدى اقسۋ ايماقتىق ۇستەل دوپ قوعامىنىڭ باس حاتشىسى ۋ يايپىڭ.

دەنە شىنقتىرۋ ارقىلى سالاماتتىقتى جەبەدى

ولىمپيادانىڭ شابىتتاندىرۋىندا، دەنە شىنقتىرۋ تانىمى، دەنە شىنقتىرۋ ورلەۋى رايونىمىزداعى ءتىپتى دە كوپ ادامنىڭ كۇندەلىكتى داعدىسىنا اينالىپ، ءتىپتى دە كوپ ادامنىڭ بويىنا ءسىڭدى. قىزمەتتەن تۇسكەننەن كەيىن دەنە شىنقتىرۋ ۇيىنە بارىپ تەر شىعارۋ، وقۋدان تاراعاندا الاڭعا بارىپ دوڭگەلەكتى كونكي تەبۋ، اپتا سوڭىندا دوستارىمەن، ۇيىندەگىلەرمەن بىرگە دەنە تاربيە سارايىنا بارىپ قاۋىرسىن دوپ ويناۋ... دەنە تاربيەنىڭ قۇنى دەنەنى قۇاتتاندىرۋ عانا ەمەس، وندا ادامدى ىنتالاندىراتىن، بەلسەندىلىكپەن العا باستىراتىن تۇرمىس كۇيى دە قامتىلعان.

اۆتونومىالى رايوندىق دەنە تاربيە مەكەمەسى ساناعىنىڭ ساندى مالىمەتىنە قاراعاندا، 2020 ـ جىلدىڭ ايعىنا دەيىن، رايونىمىزدا ءار ايتادا دەنە شىنقتىرۋعا قاتىناساتىن ادام %37تەن اسقان، ۇنەمى دەنە شىنقتىرۋعا قاتىناساتىن ادام 8 ميلليوننان اسقان.

دەنە تاربيەمەن شۇعىلدانىاتىن جان سانىنىڭ ارتۋى قوعامدىق دەنە تاربيە ۇيىمدارى سانىنىڭ ارتۋىن دا جەبەدى. قازىرگە دەيىن رايونىمىزداعى قوعامدىق دەنە تاربيە ۇيىمدارى 680گە جەتتى.

اقسۋ ايماقتىق ۇستەل دوپ قوعامى 2013 ـ جىلى 7 ـ ايدا قۇرىلعاننان باستاپ قازىرگە دەيىن، مۇشەسى 30 نەشە ادامنان 200 نەشە ادامعا كوبەيدى، مۇشەلەردىڭ جاسى ەڭ ۇلكەنى 85تە، ەڭ كىشىسى نەبارى 7دە. قوعامدا 6 مامان باپكەر، 110 نەشە قوعامدىق دەنە تاربيە جەتەكشىسى بار.

"توكيو ولىمپيادا سپورت جارىسىندا، جۇڭگو ساڭلاقتارىنىڭ تاماشا جارىس ناتيجەسى ولىمپيادا رۇحىن ءتۇسىندىردى. مۇشەلەرىمىز ولىمپياداعا كوڭىل ءبولۋ، ولىمپيادانى قولداۋ، قىسقى ولىمپيادانى قۇانا قارسى الۋ ىنتاسىن جالپى حالقتىق دەنە شىنقتىرۋعا ات سالىسۋدىڭ سانالى ارەكەتىنە اينالدىرىپ، توپتاسپاۋ، جىنالماۋ نەگىزىندە، يىنتەرنەت جەلىسىندە دەنە شىنقتىرۋعا جانە ۇيدە دەنە شىنقتىرۋعا بەلسەندىلىكپەن قاتىناستى!"، ـ دەدى اقسۋ ايماقتىق ۇستەل دوپ قوعامىنىڭ باس حاتشىسى ۋ يايپىڭ.

بولماشى قامقورلىق جۇرت جۇرەگىن جىلىتتى

□ انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ءتىلشىسى

ميەرگۇل ءوپۇر، ەرىكتى ءتىلشى جى مەينا

"شەشەم اپتا سوڭىندا باس قوسايىق دەدى، سول شاقتا كەلىن ەكەۋلەرىڭ ەرتەرەك كەلەرسىڭدەر". "بولادى، مەن دە شەشەم جاساعان پالاۋدى جەگىم كەلدى". 7 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى تۇستە قارامايلى قالاسى ورتالىق شيپاحانا پاتولوگيا ءبولىمىنىڭ شيپاگەرى كامىلا كۇرەسجان مەن قىزمەتتەسى لي يۇيپىڭ تۇسكى اسقا بارار جولدا جول ـ جونەكەي شۇيىركەلەستى.

قارامايلى قالاسى ورتالىق شيپاحاناسىندا كامىلا مەن لي يۇيپىڭ اپەكەلى ـ ءىنىلى ەكەۋىنىڭ ءبىر ءۇيلى جاندارداي بولعان حيكايەسىن كوپشىلىك سۇيىنىشپەن اڭگىمەلەيدى.

2016 ـ جىلى جاپونيانىڭ ناگويا ونەركاسىپ داشۇەسىنەن وقۋ تاۋسقان ماگيستر اسپيرانت كامىلا وتانعا ۇلەس قوسۋ ىنتاسىمەن شينجياڭعا ورالىپ، قارامايلى قالاسى ورتالىق شيپاحاناسى پاتولوگيا ءبولىمىنىڭ شيپاگەرى بولادى. سول جىلى گانسۋ مەدەتسينا شۇەيۇاڭنى كەلەنىكا كاسىبىنەن وقۋ تاۋسقان لي يۇيپىڭ دە قارامايلى قالاسى ورتالىق شيپاحاناسىنا كەلىپ قىزمەت ىستەيدى.

ءوزىنىڭ ىنىسىمەن جاس ـ تۇرقى شامالاس لي يۇيپىڭدى كورگەن كامىلا ۇنەمى ونىڭ حال ـ جايىن ۇعىسىپ تۇرادى. اپتا سوڭىندا دەمالىس ۇاقىتىندا كامىلا لي يۇيپىڭدى ۇيىنە قوناق بولۋعا شاقىرادى، ەسكىتەن كىرىسىمەن ول ۇيىندەگىلەرگە: "بۇل شيۇلي، قىزمەتتەسىم ءارى مەنىڭ جاقسى ءىنىم"، ـ دەپ تانىستىرادى. كامىلانىڭ ءىنىسى ءىلىار كۇرەسجان لي يۇيپىڭنىڭ قولىنان ۇستاپ تۇرىپ: "مەنەن ءبىر جاس كىشى ەكەنسىڭ، مەنىڭ دە ءىنىم بولاسىڭ، بۇدان بىلاي بۇل ءۇي سەنىڭ شينجياڭداعى ءۇيىڭ" دەيدى نقلاس تانىتا. قاراپايىم دا شىنايى لەبىزدەر لي يۇيپىڭنىڭ جۇرەگىن جىلىتۋەمەن بىرگە، ارادىعى قاشقىنقتى ءتىپتى دە جاقىنداستىرا ءتۇستى.

2019 ـ جىلى 1 ـ ايدا لي يۇيپىڭ باس قۇراۋ قامىنا كىرىسەدى. سول كەزدە كامىلا جۇكتى بولسا دا جۇمىستارىنا قارايلاسپ، بارلىق ءىستى جان ـ جاقتى ويلاستىردى. لي يۇيپىڭ ونىڭ شارشاپ قالۋىنان الاڭداپ وعان كوبىرەك دەمالۋدى ايتقاندا، ول: "مەن اپەكەڭمەن، باس قۇراۋ ۇلكەن ءىس، نەگە كومەكتەسپەسكە؟"، ـ دەدى كۇلىمسىرەي.

توي كۇنى توي مۇزىكاسى باستالىسىمەن كامىلا مەن وتباسىنداعىلار جىگىت جاقتىڭ تۇستارى سالاۋاتىمەن باقتىنتى ساتتەرگە كۇزا بولدى. لي يۇيپىڭ مەن جاس كەلىن قول ۇستاسا الدىنا كەلگەندە، جانارىنا باقت جاسى تولعان كامىلا تەبىرەنە بىلاي دەدى: "سەندەرگە باقت تىلەيمىن، ءبىز سەندەردىڭ مەعىم تىرەگىڭبىز، ماڭگى سەندەردىڭ قاستارىڭدا بولامىز". جۇرەك جىلىتار سوزدەر لي يۇيپىڭدى قاتتى تەبىرەنتتى، سونداي ـ اق تويعا كەلگەن قوناقتاردى دا تولقىنتتى.

كامىلانىڭ شەشەسى ميەرگۇل جاپار قول تەلوفونىنا لي يۇيپىڭنىڭ تەلەفون ءنومىرىن "3 ـ بالام" دەپ كىرگىزگەن. "قازىر وتباسىمىزدا 3 بالا بار، بالالاردىڭ بارلىعى ءوز الدىنا شاڭىراق كوتەردى، شاعىن وتباسىلاردىڭ ءبىر ارعا جىلىۋى باقتىنى ۇلكەن وتباسىن قۇرايدى، شەشەلەرى بولعان مەنىڭ قۇانىشىمدا شەك جوق"، ـ دەدى ميەرگۇل قۇانا.

اۆتونومىالى رايون ساقا كادرلاردى حوتان ايماعىنا بارىپ ەكسكۇرسيالاۋعا، ۇيرەنۋگە ۇيىمداستىردى ـــ

"حوتاننىڭ دامۋى، ءسوز جوق، بارعان سايىن جاقسى بولادى"

□ انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ءتىلشىسى

حان چينيان

"حوتاننىڭ قوعامىنىڭ جاراسىمدى، ورنىقتى ەكەندىگىن، ەكونومىكاسىنىڭ تەز دامىعاندىعىن، حالقتىڭ تۇرمىسىنىڭ كۇننەن ـ كۇنگە كورىكەيىپ كەلە جاتقاندىعىن كوردىك". وتكەن عاسىردىڭ 90 ـ جىلدارىنىڭ باسىندا حوتاندا قىزمەت ىستەگەن اۆتونومىالى رايوندىق ونەركاسىپ ـ ساۋدا مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ بۇرىنعى شۇجيى لي جيانجۇڭ حوتان ايماعىنىڭ دامۋىن، وزگەرىسىن كورگەننەن كەيىن نىق سەنىممەن بىلاي دەدى: "حوتاننىڭ دامۋى، ءسوز جوق، بارعان سايىن جاقسى بولادى!"

8 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇننەن 3 ـ كۇننە دەيىن اۆتونومىالى رايوننىڭ ءىشىنارا مەڭگەرمە دارەجەلى ساقا كادرلارى حوتان ايماعىندا ەكسكۇرسيادا، ۇيرەنۋدە بولدى. ولار كاسپورىن، باقشا رايونى، الەۋمەتتىك اۋماق، اۋىل ـ قىستاق، مەكتەپ سياقتىلارعا ىشكەرىلەي بارىپ، حوتاننىڭ جاقنىعى بىرنەشە جىلدان بەرگى دامۋىن، وزگەرىسىن شىنايى سەزىندى.

قاراقاش اۋدانى وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى باقشاسىندا، ساقا كادرلار باقشا رايوننىڭ جوبالانىپ سالىنۋ جاعدايىن ەگجەي ـ تەگجەيلى ۇعىسىپ، قاراقاش اۋدانىنىڭ "ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جول" وزەكتى رايونى قۇرىلىسىمەن بەلسەنە توعىسىپ، "ءبىر قالا، 4 باقشا" كاسىپ سالاسى دامۋ ارناسىن قالىپتاستىرىپ، "ءوندىرۋ، مانەرلەۋ، ساتۋ ۇلاستىرىلعان، ەگۋ، باعۋ، وڭدەۋ ۇشتاستىرىلعان" تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن قالىپتاستىرىپ، ءتىپتى دە كوپ بۇقارانى كىرىسىن ارتتىرىپ بايۇعا جەتەكتەگەن ءادىس ـ امالىن ەستىگەننەن كەيىن تۇس ـ تۇستان جاقسى باعالادى.

"كاسىپ سالاسى دامۋدىڭ نەگىزى، اۋىل ـ قىستاق گۇلدەنسە، كاسىپ سالاسى كورىكەيسە عانا، شارۋالاردىڭ كىرىسى ورنىقتى ارتادى". اۆتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەس قوعام جانە زاڭ ـ ءتۇزىم كومىتەتىنىڭ بۇرىنعى مەڭگەرۋشىسى جاۋ شيا بىلاي دەدى: "حوتان جوننەن ايتقاندا، كاسىپ سالاسىن گۇلدەندىرۋ ارقىلى جۇمىستاندىرۋدى شەشۋ ـــ تەتىك، كاسىپ باقشاسىن وتە جاقسى جۇرگىزىپتى".

حوتان اۋدانى قۇمدى تىزگىندەۋ جەم ـ ءشوپ ماتەريالىن ءوسىرۋ بازاسىندا، قۇمدى توپىراققا وزگەرتىپ جاقسارتۋ تەحنيكاسىن تايانىش ەتىپ، قۇمعا جەم ـ ءشوپ ماتەريالىن وسىرگەندە، جەلدەن ساقتانىپ، قۇمدى تىزگىندەۋ، قورشاعان ورتانى قورعاۋ رولىن اتقارىپ قانا قالماستان، جەرگىلىكتى ورىنعا ەكونومىكالىق پايدا الا كەلگەندىگىن كورگەندە، ساقا كادرلار: "وسىلاي دامىسا، بىرنەشە جىل وتپەي ـ اق مىنا قۇمدى ءوڭىر جاسىل القاپقا اينالادى"، ـ دەپ القادى.

"بيىل ءبىز 100 مىڭ مۋ جەرگە ەككەن 'لۇيجياڭ 1 ـ ءنومىرلى' اۋدانىمىزداعى 50 مىڭ سيىردىڭ، 600 مىڭ قويدىڭ، 4 ميلليون قازدىڭ جەم ـ ءشوپ قاجەتىن قاناعاتتاندىرا الادى". حوتان اۋداندىق پارتكومىنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، ۇيىمداستىرۋ ءبولىمىنىڭ باستىعى لي جىنفي بىلاي دەدى: "قازىر بۇل ارادا جەم ـ ءشوپ ەگۋ، تۇقىم جەتىلدىرۋ، باعىمشىلىق ءبىر تۇلعالاندىرىلعان بايلىق ۇنەمدەيتىن، ەكولوگيالىق اينالمالى اۋىل شارۋاشىلىعىنان ۇلگى كورسەتۋ بازاسى قالىپتاستى".

حوتان اۋداندىق تەحنيكالىق مەكتەبىندە، ساقا كادرلار بۇل مەكتەپتىڭ كاسىپ سالاسى دامۋىنىڭ قاجەتىنەن كوز جازباي، وقىتۋ جۇرگىزۋ ۇلگىسىن، ساباق ورنالاستىرۋدىن جانە وقۋ جۇيەسىن رەتتەپ، 2 جىلعا جۋىق قىسقا مەرزىمدىك كۇرس ارقىلى 59 مىڭنان استام كۇرسانتتىڭ باقشا رايونىندا-عى كاسىپورىندارداعى، اۋىل ـ قىستاق زاۋودتارىندا ورنىقتى جۇمىستانعاندىعىن، 417 ادامنىڭ اۋىل ـ قىستاق بايۇ باستاماشىلارىنا، 743 ادامنىڭ اۋىل ـ قىستاق تەحنيكا تىرەكتىلەرىنە اينالعاندىعىن ۇعىستى.

"كاسىپ سالاسىن دامىتۋدى شارۋالاردىڭ كىرىسىن ارتتىرۋدىن جەبەۋدە تيانىاقتاندىرىپ، اۋىل ـ قىستاقتاعى كەدەيلىكتى بار كۇشپەن جويىپ، اۋىل ـ قىستاق تۇرمىسىنىڭ بايۇىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك". شينجياڭ داشۋە پارتكومىنىڭ بۇرىنعى شۇجيى جاڭ شيانلياڭ بىلاي دەدى: "اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدە دارىندى ـــ نەگىز. شەبەرلىككە باۋلۋ كاسىپ سالاسىنىڭ دامۋىنا كۇش جىناقتايدى، حوتان شەبەرلىككە باۋلۋدى توتەنشە مىقتى يگەرىپ، وسىلاي ىستەۋ وتە جاقسى".

زەرتتەپ اشۋدى، ءوندىرۋدى، ساتۋدى، كورسەتۋدى، سوندايي ـ اق قامبالاپ ساقتاۋدى، زات اينالىمىن شوعىرلاندىرعان حوتان اۋدانىنداعى ايماق كىيم كاسىپ سالاسى باقشاسىندا، ساقا كادرلار بۇل ارادا 5 كاسىپورىن ىرگە تەۋىپ، حوتان اۋدانى ەكونومىكالىق جاڭا رايونى، جاڭا اۋات اۋىلى، حارىنارىق قالاشىعى سياقتى 5 اۋىل ـ قالاشىقتان 6000نان استام ادامنىڭ جاقىن ماڭىنان جۇمىستانۋ ماسەلەسىن شەشكەندىگىن ۇعىستى.

"قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ۇيلەرىنەن شىعىپ، كاسىپ سالاسى جۇمىسشىلارىنا اينالىپ، ورنىقتى كىرىس تاۋىپ، تۇرمىسىن جاقسارتقاندىعىن كورىپ قاتتى قۋاندىم". اۆتونومىالى رايوندىق حالىق پروكۋراتۋراسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ بۇرىنعى مۇشەسى، ورىنباسار باس پروكۋرور ادىلبەك تاكەن اسەرلەنە بىلاي دەدى: "وسى رەتكى ەكسكۇرسيالاۋ، ۇيرەنۋ ارقىلى ءار ۇلت بۇقارالارىنىڭ تابىس سەزىمىنىڭ، باقىت سەزىمىنىڭ، حاۋىپسىزدىك سەزىمىنىڭ ۇزدىكسىز كۇشەيگەندىگىن كوردىم. كوممۋنيستىك پارتيامىز ىلەسسەك بولعانى، ءبىزدىڭ تۇرمىسىمىز بارعان سايىن جاقسارادى".

شينجياڭ گۋيە (حوتان) جاڭعاق ساۋداسى بازارىنىڭ قاتىستى جاۋاپتىسى وسى بازاردىڭ "باسىتاماشى كاسىپورىندار + سەلبەستىك كووپەراتيۋتەرى + شارۋالار" ۇلگىسىن جولعا قويىپ، "كاسىپ سالاسى باقشا رايونى + اۋىل شارۋاشىلىق ساياحاتى، مادەنيەت ساياحاتى نىساندارىن" 1 ـ، 2 ـ، 3 ـ كاسىپتەرمەن توعىستىرا دامىتۋ ۇلگىسىن ارقاۋ ەتىپ شارۋاشىلىق جۇرگىزگەندەرىن تانىستىردى. قازىر بازاردا جاڭعاقتىڭ جىلدىق ساۋدا مولشەرى 400 مىڭ تونناعا جەتىپ، ءونىم قۇنى 6 ميلليارد يۋان بولىپ، 8000نان استام بۇقارانىڭ جۇمىستانىپ كىرىسىن ارتتىرىپ بايۇىن جەبەدى.

پارتيانىڭ باسشىلىعىندا حوتاندىعى ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ مەكەشە كاسىپ سالاسىن دامىتۋ ارقىلى كىرىستى ارتتىرىپ بايىعاندىعىن كورىپ، ساقا كادرلار ايرىقشا اسەرلەندى. "حوتاننىڭ دامۋى وتە تەز، وزگەرىسى زور ەكەن. پارتيانىڭ حالىققا تيىمدىلىك جەتكىزۋ ساياساتىنىڭ كومەگىندە، قىستاق تۇرعىندارى ەسىك الدىنان مەكەشە كاسىپورىندار اشىپ، جۇمىستانۋدى ءوز جەرىندە، جاقىن ماڭنان شەشىپ، قىستاق تۇرعىندارى كاسىپ سالاسى جۇمىسىنا اينالىپ، باقىتتى تۇرمىس وتكىزىپ جاتىر"، ـ دەدى اۆتونومىالى رايوندىق ساياسي كەڭەس ءتۇتىنىنىڭ ءتۇسىنىگىنەن بۇرىن ءىنىسىنىڭ ىلەسىپ ىلەسىپ ىلەسىپ